

Enheten för kulturmiljö
Lucas Rabnor

Trafikförvaltningen,
Region Stockholm
registrator.tf@sll.se

Elektronisk delgivning

Byggnadsminnesförklaring samt fastställande av skyddsbestämmelser för Södertälje hamns stationshus, del av fastigheten Södra 1:45, Södertälje kommun

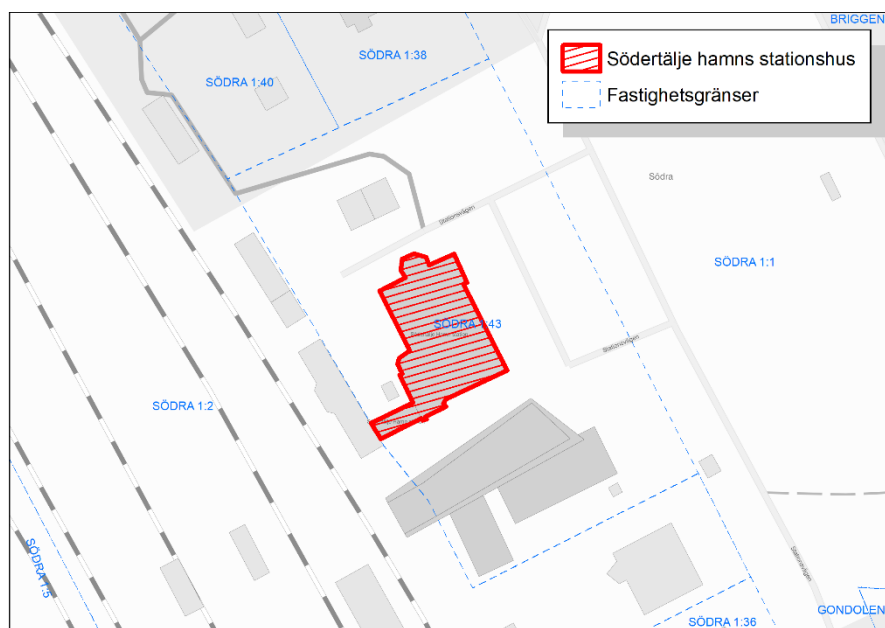
Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län förklarar med stöd av 3 kap. 7 § kulturmiljölagen (1988:950), KML, Södertälje hamns stationshus, på del av fastigheten Södra 1:45, Södertälje kommun, för byggnadsminne.

Skyddsbestämmelser

För byggnadsminnet gäller följande skyddsbestämmelser:

1. Byggnaden (se karta nedan) får inte rivas.
2. Byggnaden får inte till sin exteriör byggas om eller på annat sätt förändras.
3. Byggnaden ska underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhåll ska utföras på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet ska ske med material och metoder som är anpassade till byggnadsminnet.

Figur 1. Karta över byggnadsminnet Södertälje hamns stationshus

Datum
2019-09-05

Beteckning
432-16897-2019

Beskrivning av ärendet

Södertälje hamns stationshus tillsammans med tillhörande vattentorn blev år 1986 förklarad som byggnadsminne enligt 20 § kungörelsen (1920:744) med föreskrifter rörande det offentliga byggnadsväsendet. Beslutet grundade sig på en bedömning av kulturhistoriska värden utifrån en rikstäckande stationshusinventering som genomfördes i samarbete mellan Statens Järnvägar, Arkitekturmuseet och Riksantikvarieämbetet.

I samband med bolagiseringen av delar av Statens Järnvägars fastighetsinnehav år 2001 såldes stationshuset till Jernhusen och gick därmed över till enskild ägo. Vattentornet förblev statligt byggnadsminne. Länsstyrelsen har sedan byggnadsminnet övergick till enskilda ägo haft som uppgift att utfärda förklaring och skyddsbestämmelser i enlighet med 3 kap. 1, 2 och 7 §§ KML.

Den 25 april 2019 skickades förslag till beslut om skyddsbestämmelser på remiss till Region Stockholm och Södertälje kommun. Södertälje kommun inkom med svar den 18 juni 2019 och har ingen anmärkning. Region Stockholm inkom med svar den 26 augusti 2019 och lämnade synpunkter om att byggnaden måste kunna tillfogas exteriör belysning och ombyggas interiört för att bland annat erbjuda lämplig arbetsmiljö. Region Stockholm lämnade inga synpunkter om att bestämmelserna ska ändras. Länsstyrelsen har den 27 augusti 2019 informerat Region Stockholm om möjligheten att söka tillstånd i strid med skyddsbestämmelserna.

Kulturhistorisk beskrivning

Södertälje hamns station, som då kallades Södertälje Södra, kom till i samband med omläggningen av västra stambanan vilket beslutades av riksdagen 1912. Stationshuset började byggas år 1916 och invigdes år 1921. Byggnaden ritades av Folke Zettervall som var chefsarkitekt på SJ mellan åren 1895–1931.

Södertälje hamns station var vid uppförandet en enhetlig stationsmiljö med stationshus, ställverk, hisstorn, transformatorhus, personalbostäder och vattentorn utförda i liknande tegelarkitektur. Till stationsmiljön anlades också en så kallad person- och resgodstunnel som gav resenärer möjlighet att nå perronger utan att korsa spåren. Att ta sig via tunnel till perrongen var vid denna tid en relativt ny företeelse som prövades första gången vid uppförandet av Eslövs station 1914. Södertälje hamns stationsmiljön var den första stationen i landet att utrustas med perrongtak enligt den så kallade Törebodamodellen, fribärande plattformstak av limträbalkar.

Stationshuset har en asymmetrisk komposition med utskjutande trapptorn. Byggnaden är uppförd i rött mönstermurat tegel och med gröna snickerier. Taket är ett valmat sadeltak klätt med tegel. Stilen är representativ för Zettervalls byggnader från tiden. Vid uppförandet nådde tågpersonalen spårområdet via en bro som förband stationshuset med spåret. En inbyggd gång finns idag under den tidigare bron som är införlivad i stationshuset. Gången har tillkommit vid okänt datum, men troligen i samband med att ett nytt ställverk byggdes i anslutning till hisstornet.

Datum
2019-09-05

Beteckning
432-16897-2019

Motivering till beslut

Södertälje hamns stationshus har år 2001 övergått i enskild ägo och är sedan dess byggnadsminne enligt KML. Länsstyrelsen ska därför utfärda skyddsbestämmelser enligt denna lag. Det är angeläget att Södertälje hamns stationshus får aktualiserade skyddsbestämmelser som är avvägda mot byggnadens kulturhistoriska värde.

Stationshuset utgör tillsammans med vattentornet, som är statligt byggnadsminne, en del av en viktig helhetsmiljö och är tydligt läsbar som en viktig komponent i denna kulturmiljö. Stationshuset utgör en representativ byggnad för Statens järnvägars stationshus från det tidiga 1900-talet.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Om ett statligt byggnadsminne som övergår till annan ägare än staten ska enligt 3 kap 1 § KML (1988:950) utgöra ett byggnadsminne enligt denna lag. För dessa byggnader gäller att Länsstyrelsen enligt 3 kap 7 § KML ska utfärda en förklaring om att byggnaderna har övergått till att bli byggnadsminnen. När byggnaden förklaras för byggnadsminne, ska Länsstyrelsen enligt 3 kap 2 § KML genom skyddsbestämmelser ange på vilket sätt byggnaden ska vårdas och underhållas samt i vilka avseenden den inte får ändras. Om det behövs får det också finnas bestämmelser om att ett område kring byggnaden ska hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

Information

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid med skyddsbestämmelserna.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1.

Beslutande

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Johan von Sydow efter handläggning av antikvarien Lucas Rabnor, föredragande.

Denna handlingen har godkänts digitalt och saknar därför underskrift.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

Besvärshänvisning

Kopia

Erik Dahl, affärsförvaltare pendeltågsstationer (erik.h.dahl@sll.se)

Södertälje kommun (sodertalje.kommun@sodertalje.se)

Datum
2019-09-05

Beteckning
432-16897-2019

Stadsantikvarien i Södertälje (emma.tibblin@sodertalje.se)

Stockholms läns museum (museet@stockholmslansmuseum.se)

Bilaga 1

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos Förvaltningsrätten. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen.** Detta gör du via e-post till stockholm@lansstyrelsen.se eller till postadress Länsstyrelsen i Stockholms län, 104 22 Stockholm. Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till Förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet.** Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen på e-post till stockholm@lansstyrelsen.se eller telefon 010-223 10 00. Ange diarienummer för beslutet.